

Vad vet vi om äldres alkoholkonsumtion?

Susanne Kelfve

Doktorand Sociologiska institutionen– Stockholms universitet

ARC– Karolinska institutet/Stockholms universitet

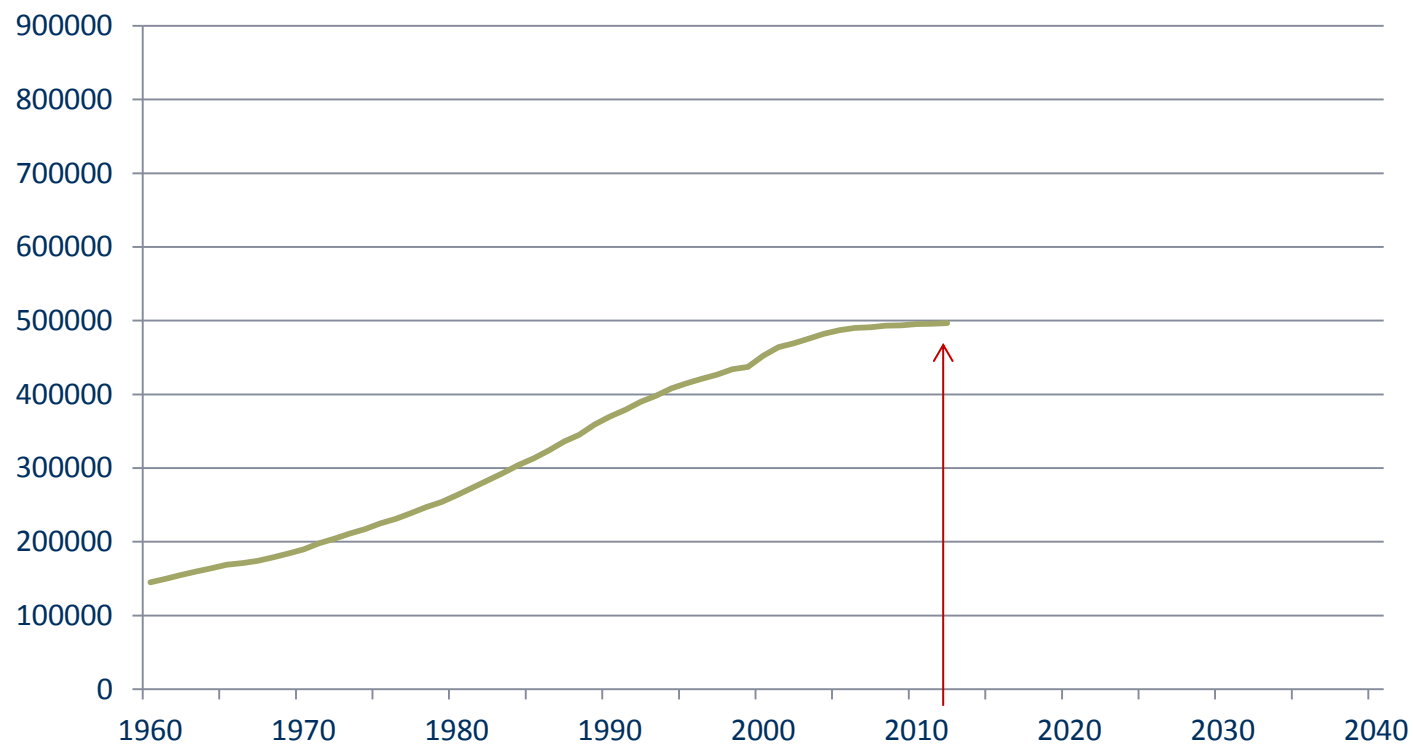
Äldre och alkohol historiskt

Den äldre befolkningens alkoholvanor har länge negligerats inom svensk alkoholforskning, baserat på 2 föreställningar:

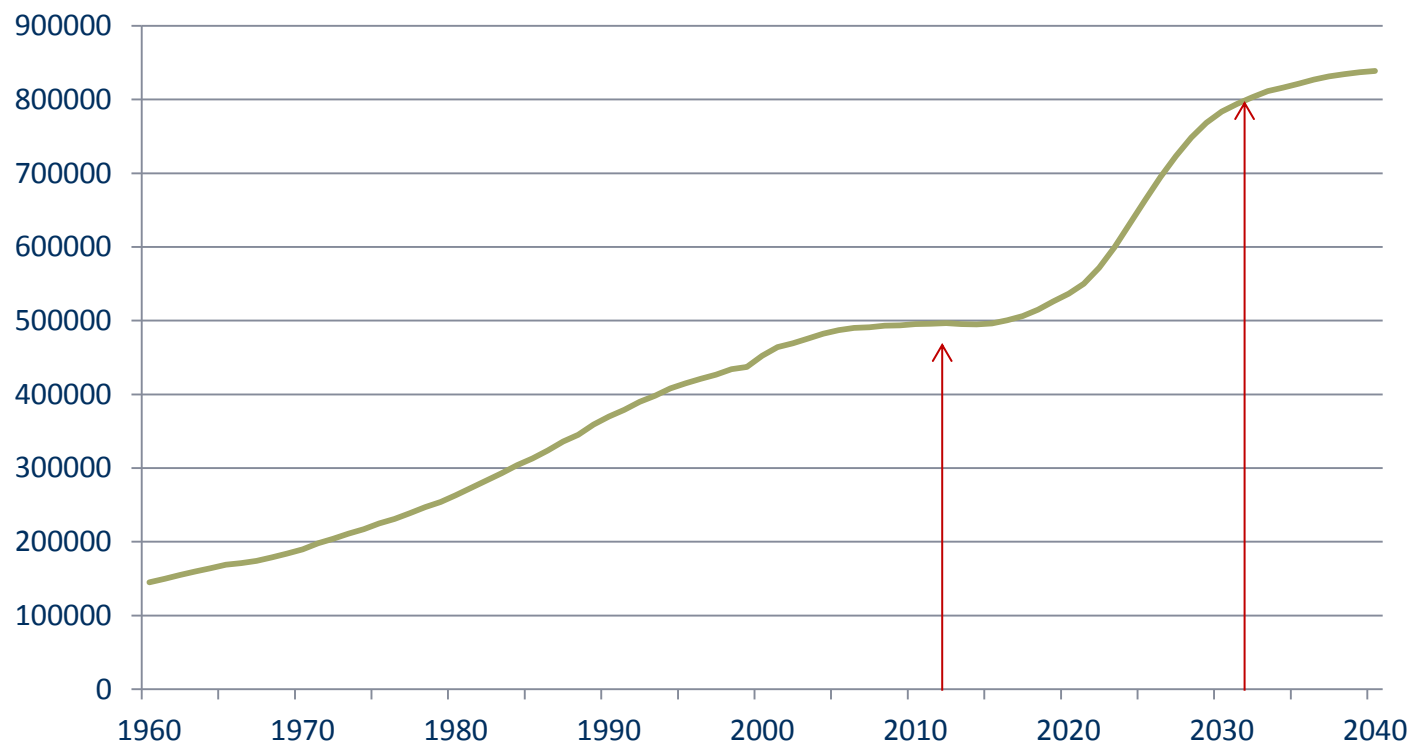
1. Äldre individer utgör en liten del av befolkningen
2. Äldre individer konsumerar inte alkohol i någon större omfattning

Men det stämmer inte idag!

Antal 80 år och äldre i Sverige

Antal 80 år och äldre i Sverige

Äldre dricker allt mer alkohol

Flera äldre dricker allt mer, och skador och dödsfall till följd av alkohol ökar. Det visar ny EU-studie som är den första sammanställningen av kunskapsläget om äldres alkoholvanor.

Välkommen till SvD. Du har hamnat på den här sidan via **Google**.

Sök fler artiklar om "äldre och alkohol" på SvD.se

[Till SvD:s startsida](#)

21 september 2009 kl 00:12, uppdaterad: 21 september 2009 kl 07:33

- Vi måste alltså börja inkludera även de äldre i den alkoholforskning som görs.
- Lära oss mer om de specifika problem som uppstår genom en ökad konsumtion bland äldre.

Vad vet vi idag?

- Yngre åldersgrupper 65+
- Äldre åldersgrupper 77+

Generella trender, olika grupper, olika konsumtionsmönster

Tidigare forskning är inte entydig, men tyder på en ökning av
alkoholkonsumtionen bland äldre mellan 1990-2002.

Äldre= 50-74 år

Detta stöds av statistik från alkoholförsäljning mm

Ramstedt (2009)

Ramstedt & Raninen, Alkohol & Narkotika Nr 3/2012

Trender i olika typer av konsumtion 2004-2011

Gruppen 65-80 år jämfört med yngre

(separat för män och kvinnor)

Monitorprojektet

1500 svenskar telefonintervjuas varje månad om sina alkoholvanor.

Alkoholkonsumtion bland yngre och äldre kvinnor 2004-2011

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Dricker alkohol (%)								
65-80	54	59	57	59	63	61	63	62
16-64	77	76	77	76	75	76	75	73
Medelkonsumtion (cl alkohol 100%, 30 dagar)								
65-80	12	14	13	14	14	15	14	15
16-64	24	23	24	22	23	22	22	22
Berusningsdrickande (minst 1 gång under senaste 30 dagarna, %)								
65-80	2	2	4	2	2	4	4	4
16-64	22	21	22	18	17	17	17	17
Riskkonsumtion (minst 9 glas per vecka, %)								
65-80	4	5	5	5	5	5	6	5
16-64	10	10	11	9	10	9	9	9
Vin (cl alkohol 100%, 30 dagar)								
65-80	8	10	9	10	11	11	11	12
16-64	13	13	14	13	14	14	14	14

Källa: Ramstedt & Raninen 2012

Alkoholkonsumtion bland yngre och äldre män 2004-2011

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Dricker alkohol (%)								
65-80	73	71	71	72	75	74	74	75
16-64	85	85	85	85	84	83	83	81
Medelkonsumtion (cl alkohol 100%, 30 dagar)								
65-80	33	33	35	32	36	35	34	36
16-64	55	51	52	50	50	46	44	47
Berusningsdrickande (minst 1 gång under senaste 30 dagarna, %)								
65-80	10	11	11	11	11	12	11	12
16-64	49	46	45	43	40	38	40	39
Risikonsumtion (minst 14 glas per vecka, %)								
65-80	10	10	10	9	10	10	10	10
16-64	18	16	17	16	15	14	13	14
Vin (cl alkohol 100%, 30 dagar)								
65-80	14	14	14	13	14	16	16	16
16-64	12	12	12	12	13	12	12	12

Källa: Ramstedt & Raninen 2012

Men hur ser det ut bland de allra äldsta?

- Väckigt lite data att basera trendanalyser på

Representativa intervjuundersökningar av de allra äldsta – en metodologisk utmaning

Många äldre är:

- I särskilt boende – utesluts i urvalsdragningen
- Kognitivt eller fysiskt nedsatta – svårighet att medverka i en intervju

=> Det finns brist på data om de äldstas alkoholvanor

Undersökningen om äldres levnadsvillkor – SWEOLD (nationellt representativ intervjuundersökning av individer 77+)

	1992	2002	2011
Antal intervjuade	537	620	931
Svarsfrekvens	95 %	84 %	86 %
Andel i särskilt boende	13 %	15 %	13 %
Indirekt /blandad intervju	16 %	21 %	20 %

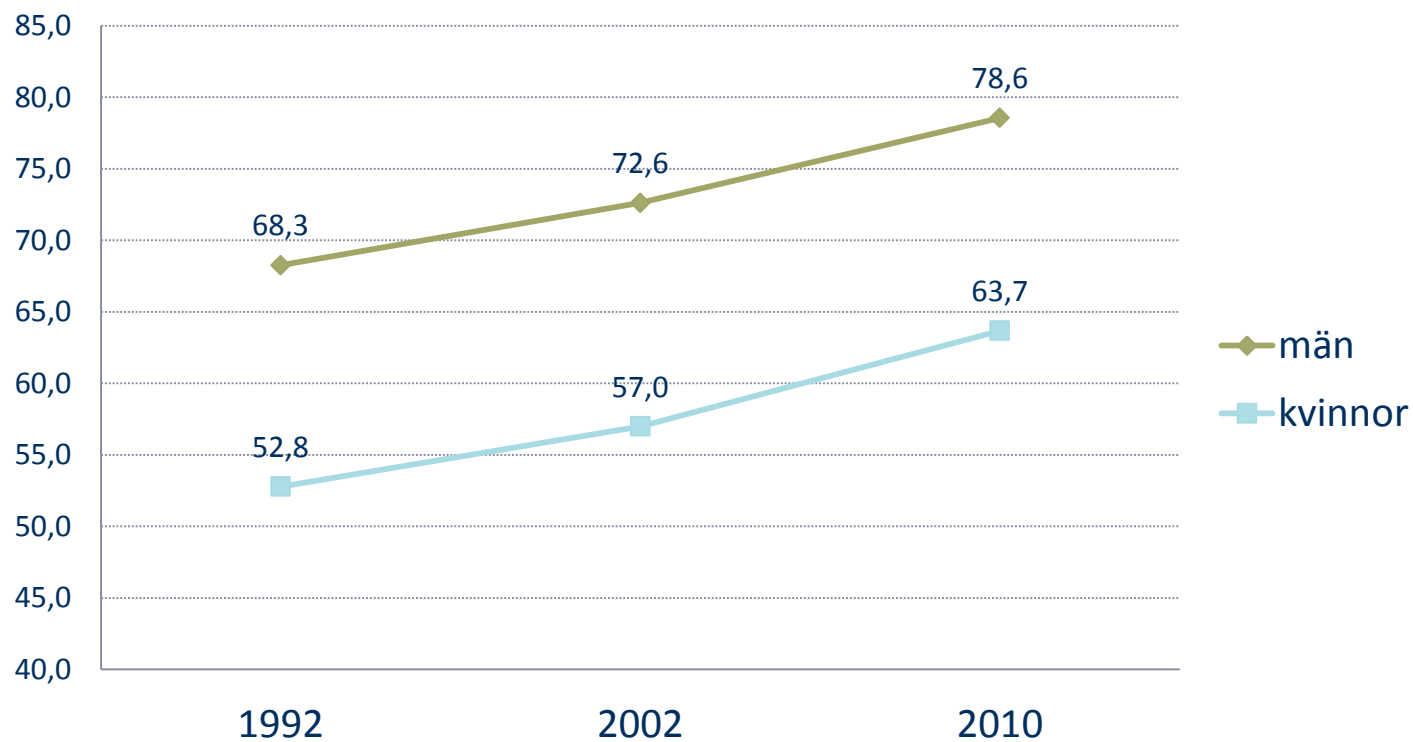
Fråga "Hur ofta brukar du smaka vin, starköl eller sprit?"

Besöksintervju i SWEOLD

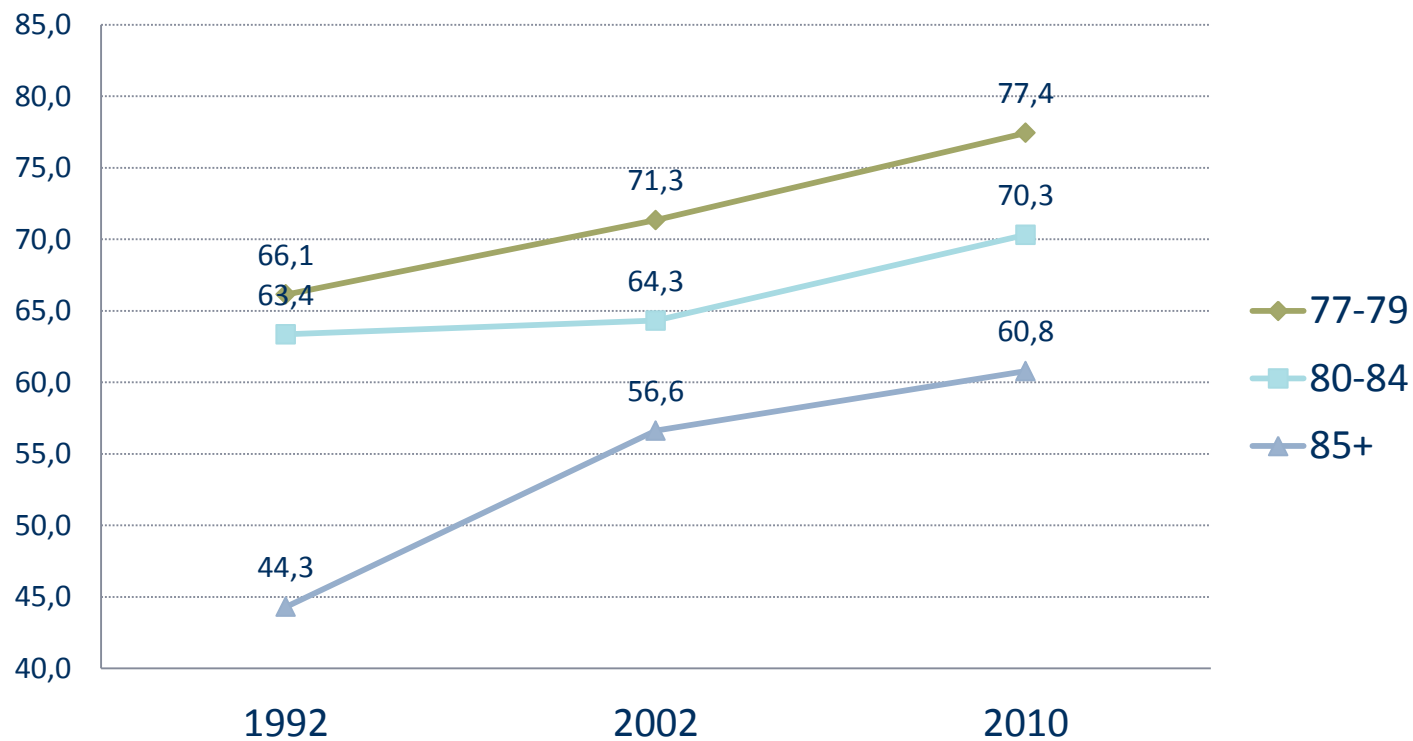
2013-05-03 Susanne Kelfve, ARC- KI/SU

Andel som dricker, 77+

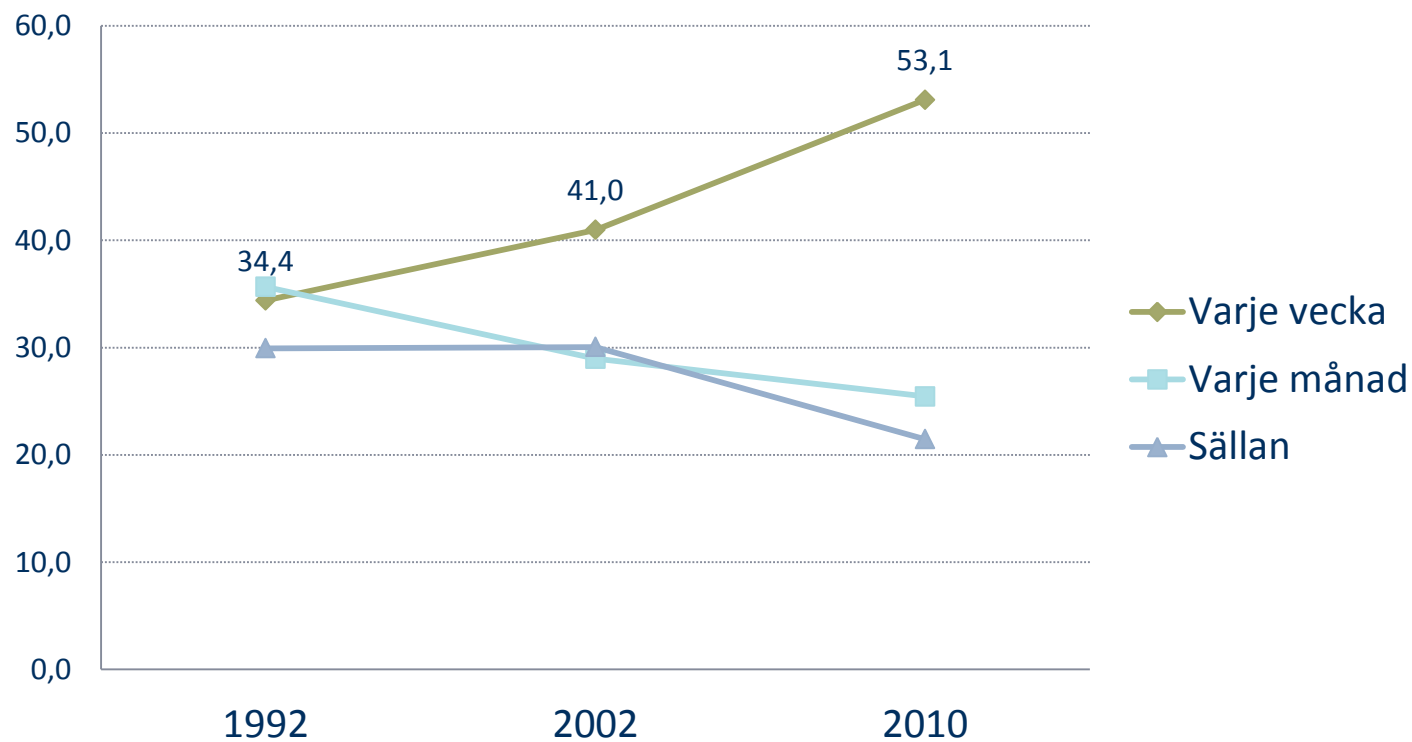

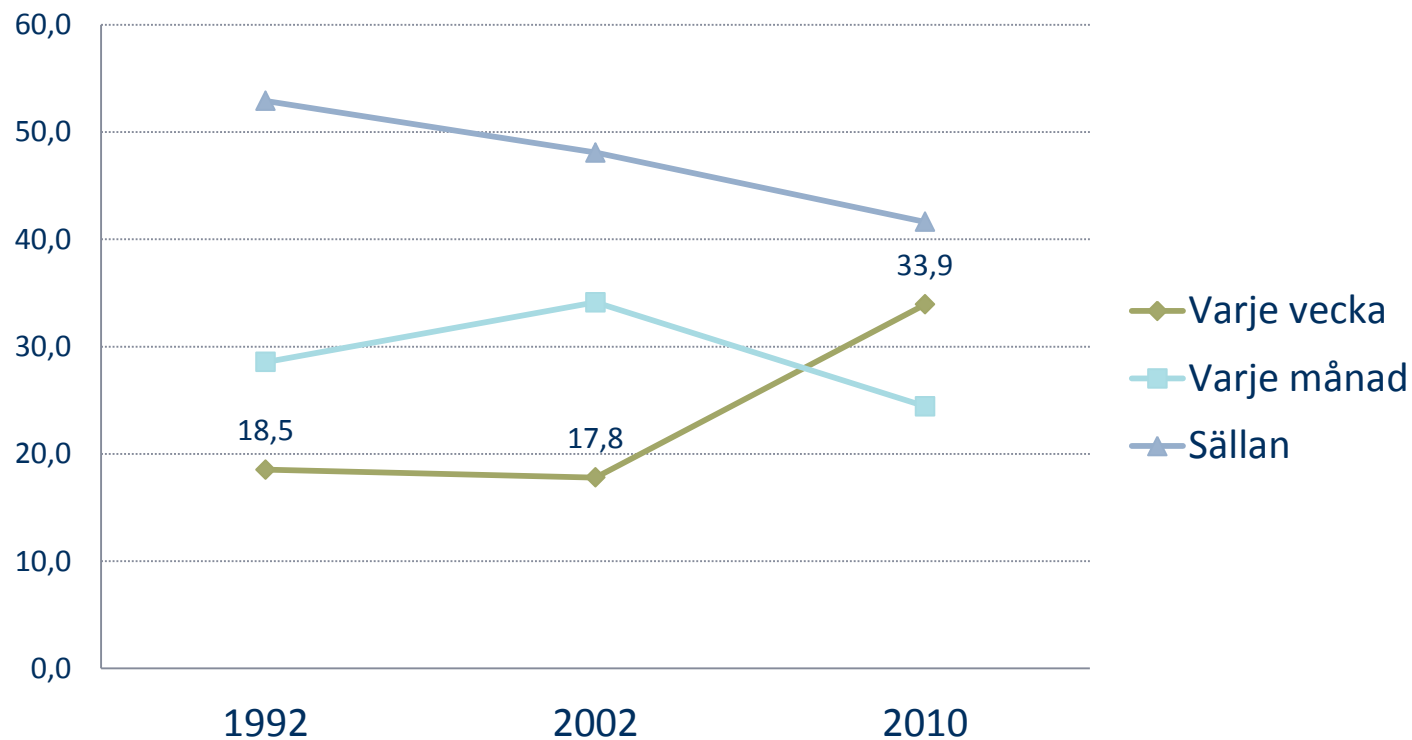
Andel som dricker i olika åldersgrupper

Alkoholfrekvens av de som dricker, män 77+

Alkoholfrekvens av de som dricker, kvinnor 77+

Varför dricker äldre mer idag?

1. Kohortskillnader i andelen som dricker

(Yngre generationer har ett annat förhållande till alkohol, alkoholvanor tas med under livet)

2. Dagens äldre är en resursstark grupp

3. Alkoholliberal attityd i samhället

(Alkohol ses som hälsofrämjande)

Är det en bra eller dålig utveckling?

På senare tid har alkohol kopplats ihop med ett sunt åldrande

Tex förebygger
hjärt- och kärlsjukdomar

MEN...

Det råder oenighet mellan forskarna

Vad vi däremot vet är att äldre tål alkohol sämre än yngre.

Fysiologiska skillnader – bryter ner alkoholen sämre + får högre alkoholhalt i blodet vid samma mängd alkohol

Äldre äter mer läkemedel – interagerar med alkohol

Äldre har skörare skelett – risk för frakturer vid fall

Därmed är den ökande konsumtionen bland äldre oroande!

Socialstyrelsen

Tillståndet och utvecklingen inom
hälso- och sjukvård och socialtjänst –
Lägesrapport 2012

- Andelen äldre personer med riskfylld alkoholkonsumtion ökar
- Mellan år 2000-2010 har andelen som vårdas med en alkoholdiagnos ökat med 45 % i gruppen 60-79 år.

Misstänkta rattfylleribrott

	2000	2004	2011
Kvinnor totalt	1108	1164	1439
Kvinnor 60+	48	86	177
Andel kvinnor 60+	4%	7%	12%
Män totalt	10415	10903	11625
Män 60+	647	1087	1760
Andel män 60+	6%	10%	15%

Källa: BRÅ, Ramstedt & Raninen 2012

Vilka dricker för mycket?

Intensivkonsumtion = 5 glas eller mer vid ett och samma tillfälle

- Mindre vanligt bland äldre.

Drygt 13% av männen och 4 % av kvinnorna 77+ uppger att de någon gång dricker minst 5 glas vid ett och samma tillfälle 2011.

Drygt 7 % av männen uppger intensivkonsumtion minst varje månad

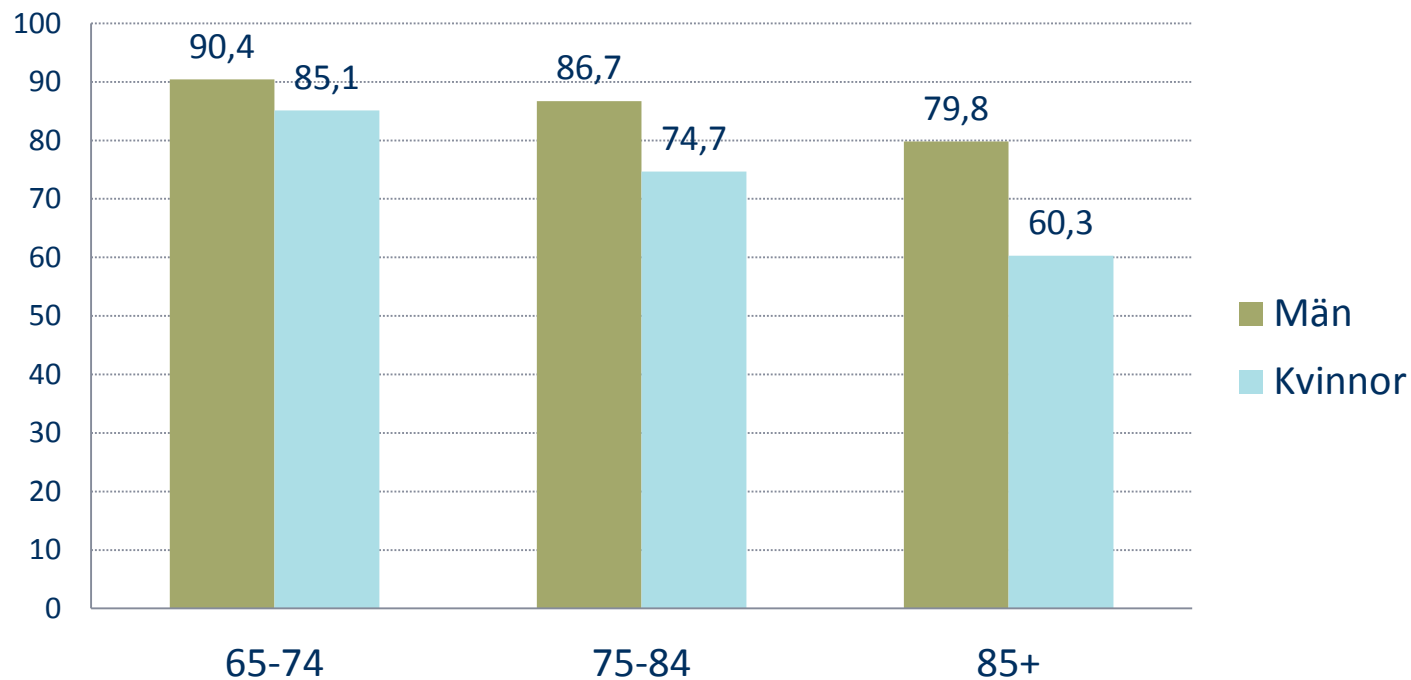
Hälsoenkät 2010

En undersökning om hälsa och levnadsförhållanden i Stockholms län

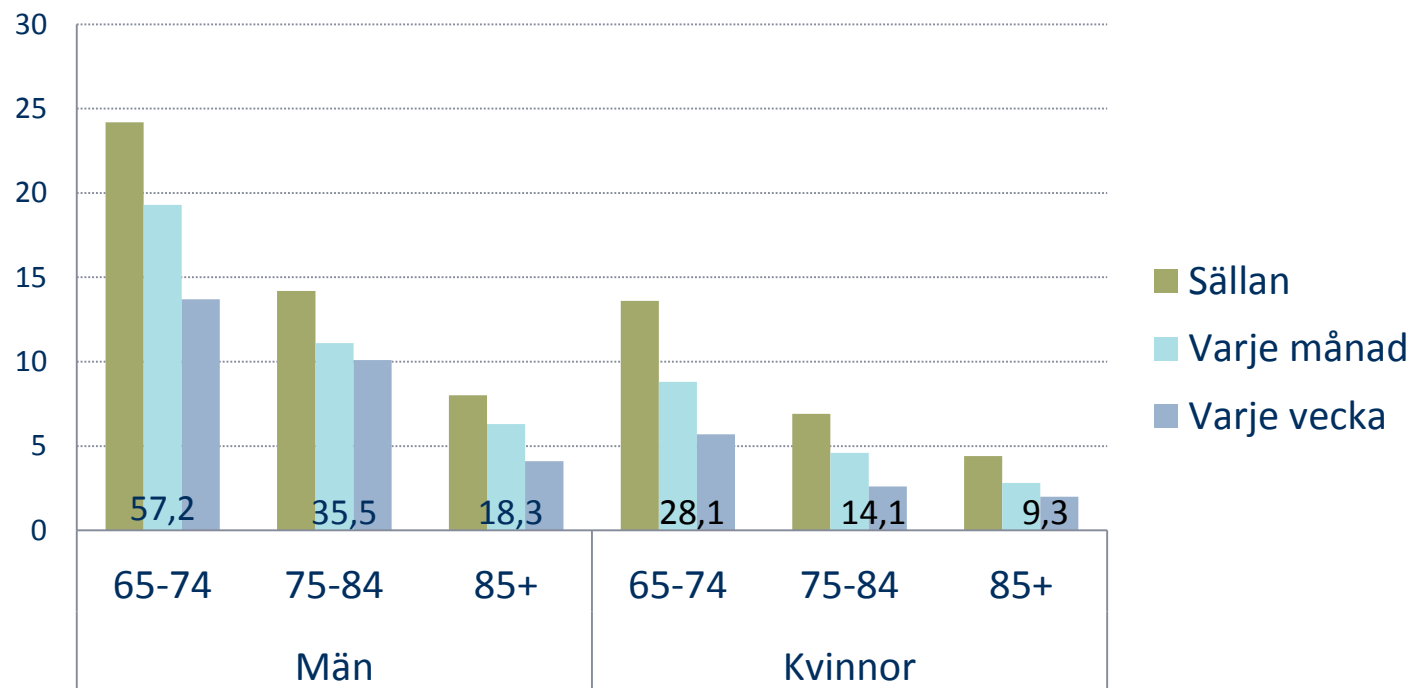
Enkät som skickas hem till individer 65 år och äldre i Stockholms län

Genomförs av SCB på uppdrag av Stockholms läns landsting

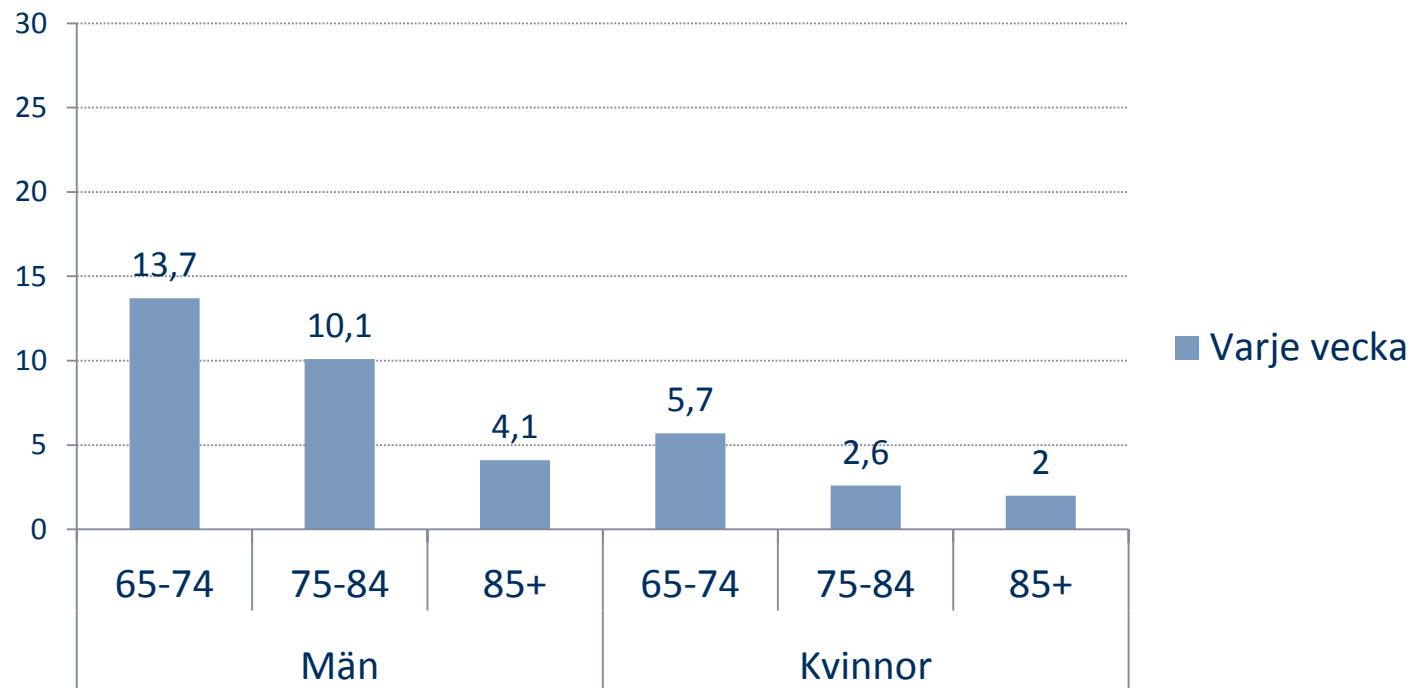
Andel som dricker alkohol (senaste året) i Stockholms län, 65+

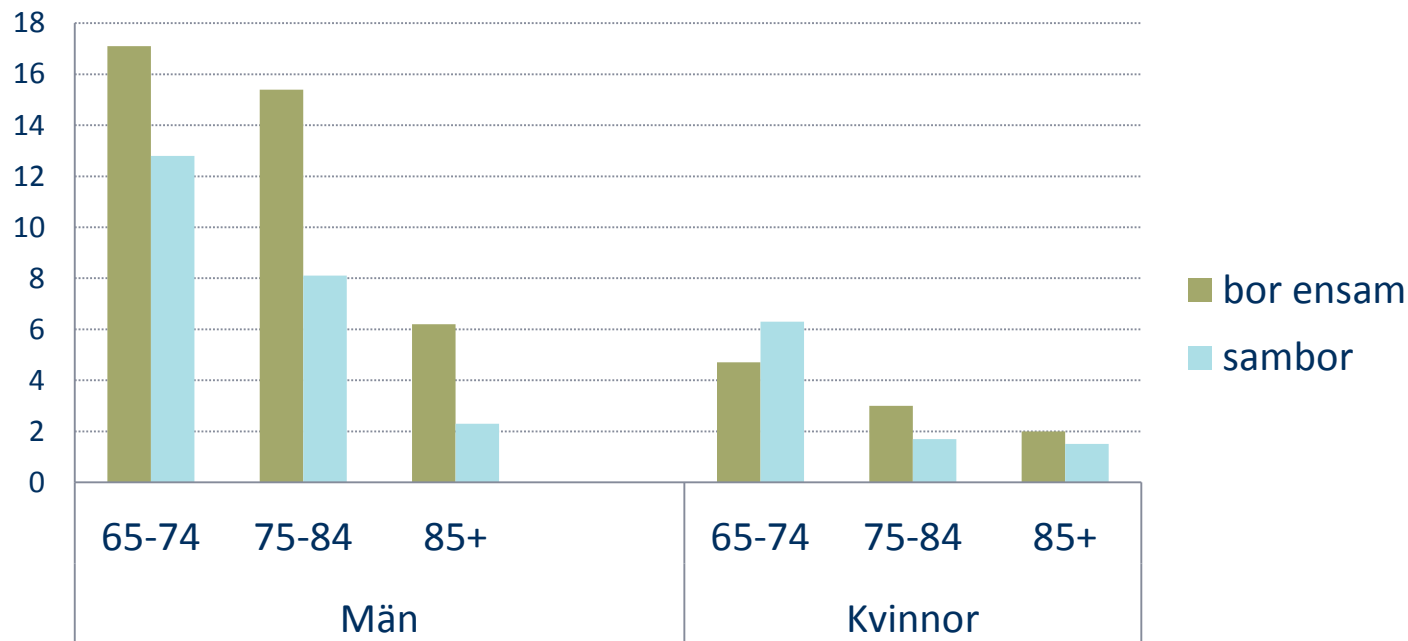
Andel som intensivkonsumerar (5 glas) i Stockholms län, 65+

Andel som intensivkonsumerar (5 glas) varje vecka i Stockholms län, 65+

Andel som intensivkonsumerar (5 glas) minst 1 gång per vecka i Stockholms län uppdelat på sambo/ensamboende, 65+

Generell trend i Sverige bland äldre

- Fler äldre konsumerar alkohol
- De som dricker – dricker oftare
- Såväl riskkonsumtion samt totalkonsumtion ökar

Stockholms län

- Intensivkonsumtion är vanligare bland män och avtar med ålder
- Intensivkonsumtion är vanligare bland ensamboende män

Förväntade negativa konsekvenser:

- Folkhälsolivå – ökande alkoholrelaterade skador
- Sjukvården – ökade kostnader
- Fler äldre kommer utveckla ett missbruk

(ökande grupp under risk)

- Äldreomsorgen – resurser kommer behövas

(idag hamnar äldre med missbruk mellan stolarna, det saknas resurser och

handlingsplaner inom äldreomsorgen och beroendevården saknar program för äldre)

Men, vi får inte glömma att det också är positivt att många av oss kan förvänta oss ett långt liv, med god hälsa och ekonomi även vid hög ålder och därmed ha möjlighet att fortsätta njuta av det vi tycker om i livet.

TACK!